

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΤΟΥ ΓΡΗΓΟΡΑ
ΡΩΜΑΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΛΟΓΟΙ ΚΑ.

Cambridge University Press
978-1-108-04362-5 - Nicephori Gregorae Byzantina Historia: Graece et Latine: Volume 1
Edited by Ludwig Schopen
Excerpt
[More information](#)

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΤΟΥ ΓΡΗΓΟΡΑ
ΡΩΜΑΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΛΟΓΟΣ Α.

NICEPHORI GREGORAE
BYZANTINAE HISTORIAE
LIBER PRIMUS.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ *.

Προοίμιον, ἐν ᾧ καὶ δημηγορία τοῦ βασιλέως Ἀνδρονίκου τοῦ Παλαιολόγου· Ἀρχὴ τῆς ἱστορίας, διαλαμβάνουσα τὰ μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντίνου πόλεως. Βασιλεία Θεοδώρου τοῦ Λάσκαρι τοῦ πρώτου. Περὶ τοῦ Ἀδᾶν Ἰωάννου τοῦ τῶν Βουλγάρων ἄρχοντος. Περὶ Ἀλεξίου τοῦ βασιλέως, τοῦ ἐκπεσόντος τῆς βασιλείας. Περὶ τοῦ πολέμου τοῦ βασιλέως Θεοδώρου τοῦ Λάσκαρι μετὰ τοῦ Ἀδᾶν.

ARGUMENTUM BOIVINI.

Historici munus excellens. Historiae laus. Veritatis commendatio. Historiae scriptores quinam reprehensione digni. Andronici senioris invectiva in historicos maledicos et mendaces. Auctor de seipso et de opere suscepto (Cap. 1). Initium narrationis: Constantinopolis capta a Latinis. Theodorus Lascaris in urbe Nicaea imperator salutatur. Alexius Comnenus Trapezuntem, Michael Angelus Comnenus Thessaliam et Epirum invadit. Latini reliquas provincias inter se partiuntur. In Asiam expeditionem parant. Iidem a Ioanne Asane, Bulgarorum principe, profligati. Baldvinus captus. Aliorum ducum exitus. Thracia et Macedonia vastantur (2). Alexius Angelus, antea Byzantii imperator, a Marchione Montisferrati captus; mox dimissus; genero suo Theodoro Lascari invidet. Iathatinem Turcum socium sibi adiungit. Antiochia a Turcis obsessa. Theodori celebritas (3). Turcus aciem instruit. Pugnatur. Latinorum equitum infelix virtus. Iathatines a Lascare occisus. Victis Turcis pax concessa. Alexius captus. Victoris clementia. Uxores Theodori Lascaris (4).

α'. *Τοῖς τῶν πάλαι καὶ μέχρις ἡμῶν γενομένων τοὺς βίους διὰ τῆς ἱστορίας ἀθανατίζουσι πλείστοις πολλὰκις αὐτὸς ἐντυγχάνων,* Ed. Par. 1
Ed. Ven. 1

* Argumenta graeca add. Wolf. 1. καὶ om. B. (cod. 2078).

1. Cum plerosque scriptores, qui hominum, seu veterum, seu recentiorum vitas per historiam immortalitati mandaverunt, lectitarem saepenumero,

- καὶ θείας τισὶ προτροπαῖς ἀκούων ὁμολογούντων ἐς τὴν τοιαύ-
την κεκινήσθαι ἐγχείρησιν, μέχρι μὲν τινος ἄκαιρόν τινα φιλοτι-
μίαν τῶν ἀνδρῶν κατεγίνωσκον, κόμπον μεστὰ τὰ λεγόμενα εἶ-
ναι οἰόμενος· ἔπειτα δ' ἔδοξαν εἶναι μοι οἱ ἄνδρες ἐπόπται μὲν
αὐτῆς ἀληθείας σαφεῖς, Θεοῦ δὲ τῷ ὄντι τὸ ἔργον, καθάπερ ὁρ-5
B γάνῳ χρωμένον τῇ τούτων χειρὶ, μικρὰ ἢ μηδὲν ἀποδέον, ὥς
ἔπος εἰπεῖν, οὐρανοῦ τε καὶ γῆς, τῶν μεγίστων καὶ πρώτων αὐ-
τοῦ ποιημάτων, πρὸς γε τὸ τὴν ἀπόβροχτον δόξαν ἀναγγέλλειν,
P. 2 ὡς ἐφικτὸν, τοῦ Θεοῦ. τὰ μὲν γὰρ καθάπερ σιγῶντες κήρυκες
τῆς θείας μεγαλοουρίας; τὸν ἕπαντα διαγίνονται χρόνον, αἰ-10
σθισιν προκαλούμενα μάρτυρα μόνην. ἡ δ' ἱστορία, ζῶσά τε
καὶ λαλοῦσα φωνή, καὶ ὄντως ἐμψυχος καὶ διαπρῶσιος κήρυξ αὐ-
τῆς, διαπερῇ τὸν αἰῶνα καθάπερ ἐν πίνυκι παγκοσμίῳ δεικνύου-
σα τὰ προγεγονότα τοῖς ἐπιγιγνομένοις ἀεὶ, ὅσα ποτὲ ἐν ἀλλήλοις
B καὶ δι' ἀλλήλων οἱ ἐξ αἰῶνος ἐπεπράχσαν ἐν τῷ βίῳ, καὶ ὅσα 15
V. 2 ποτὲ πεφιλοσοφήκασι περὶ τῆς τῶν ὄντων φύσεως οἱ σοφοί, καὶ
τίνα κατείληπται τούτοις, καὶ τίνα μὴ· καὶ τίσι ποτὲ δυσχερεῖαις
ἕλλοτε ἄλλοι συνηντηκότες, τίνων ποτὲ τῶν ἐκ Θεοῦ καλῶν κἀ-
γαθῶν ἐς κόρον ἀπολαύκεσαν, καὶ πόσαις ποτὲ ταῖς ἀπροσδο-
κήτοις ἐκείθεν εὐεργεσίαις ἐνέτυχον. δοκεῖ δέ μοι καὶ τὴν οὐρα-20
νοῦ καὶ γῆς δόξαν ἐνδοξοτέραν διὰ τῆς ἱστορίας καθίστασθαι,
C καὶ, ἢν εἴπω, λαμπροτέραν πολλῷ τὴν λαμπρότητα. ποῦ γὰρ ἂν
ᾗδεσαν ἄνθρωποι, τῆς ἱστορίας οὐκ οὔσης, ὡς ὁ μὲν οὐρανὸς τὴν

5. σαφεῖς] ὁρθοὶ A. (cod. 2558). 12. ὄντως Boiv. add. ex A.

audiremque profitentes, se ad eiusmodi opus suscipiendum divino instinctu fuisse impulsos: aliquandiu eos ineptae ambitionis damnavi, illorum dicta arrogantiae plena arbitratus. Postea vero, acutos veritatis inspectores viros illos, rem autem ipsam Dei opus esse iudicavi, manu illorum tanquam instrumento utentis; atque istud quidem Dei opus parum, ac nihil potius, ut paucis dicam, a coelo et terra, maximis et primis eius operibus, distare visum est, ad arcanam eius gloriam quantum fieri potest praedicandam. Nam illa quidem, tanquam taciti praecones divinae magnificentiae, per omne tempus permanent, solos sensus attestantia. Historia vero, viva et clara vox, et vere animatum ac vocale praeconium, ad omne aevum pertinet, et velut in universitatis tabula quadam, tum res quovis tempore ultro citroque inter homines gestas posteris intuendas exhibet, tum naturam rerum explicat, quatenus eae a philosophis perceptae ignoratae sint: tum quibus alias alii vel difficultatibus implicati, vel prosperrimis successibus divinitus ornati, ac praeter omnem expectationem adiuti fuerint, ostendit. Ac, ut mea quidem fert opinio, coelorum et terrae gloria hoc scripti genere illustratur, et magis explendescit. Nam, sublata historia, unde scirent mortales, coelum primo illo et immutabili motu agitatum, solem et lunam caeterasque stellas continenter evolvere constanti et apta

HISTORIAE BYZANTINAE I. 1.

5

αὐτὴν ταύτην ἀρχῇθεν αἰεὶ καὶ ἀκίνητον κινούμενος κίνησιν, ἥλιον καὶ σελήνην καὶ πάντας ἀστέρας διηνεκῶς ἐξελλίττει πρὸς ποι-
 κίλιαν ὁμοίως εὐτακτόν τε καὶ εὐρυθμὸν, καὶ ὁμοίως τὴν τοῦ
 Θεοῦ διηγείται δόξαν ἐφ' ἡμέραν τε καὶ νυκτὶ δι' αἰῶνος· ἡ δὲ
 5 γῆ τὴν ἄτρεπτον ταύτην ὁμοίως ἀρχῇθεν αἰεὶ τροπομένη τροπὴν,
 τὴν αὐτὴν τοῖς αἰεὶ ἐπιγιγνομένοις ἀνθρώποις γένεσιν καὶ φθορὰν
 δι' αἰῶνος προδείκνυσιν; ὥστ' εἰ μὴ τι πλεον, ἀλλ' οὖν οὐδ' ἤτ- D
 τον ἄν καὶ ταύτην θανατώσειε πᾶς τις, ὅτεν διάνοια πρόσεστιν
 ἡγιαλινουσα. ἡ γὰρ ἄν ἐλλιπὲς ἐδόκει τὸ δημιουργήμα, μὴ τινος
 10 ἰσχυρίζεσθαι δυναμένου καὶ πείθειν, ὥς καὶ ἄλλαι τινὲς γενεαὶ
 προὔπηρξαν ὁμοίως ἀνθρώπων, καὶ πόσαι τινὲς ὑπῆρξαν, καὶ μέ-
 χρι πόσον, καὶ τί ποτε ἄρα πεπράχσαν ἐν τῷ βίῳ, καὶ οἷστι-
 σιν ἄρα τοῖς ἐκ Θεοῦ τε καὶ οὐρανοῦ καὶ γῆς ἀγαθοῖς κατὰ δια-
 φόρους γενεάς τε καὶ χρόνους ἐνέτυχον. ἀλλὰ νῦν γε πρὸς τούτοις E
 15 καὶ προσφῆτας ἕτερον τρόπον τοὺς μετιόντας ποιεῖ, ἐκ τῶν φθα-
 σάντων στοχαζομένους τὰ μέλλοντα. τό γε μὴν βραχεῖ τινι τόπῳ
 καὶ ὠρισμένῳ τῆς οἰκουμένης οἰκοῦντά τινα πέριτα γινώσκειν
 γῆς, καὶ ἄκρα οἰκουμένης, μήκη τε καὶ πλάτη θαλαττῶν, καὶ
 ὅσοι ποταμοὶ καὶ λίμναι εἰσὶ, καὶ ἰδιοτροπίας ἐθνῶν καὶ τόπων,
 20 καὶ διαφορὰς ὥρων τε δὴ καὶ χρόνων τῶν ἐν διαφόροις γινομέ-
 νων μέρεσι τῆς γῆς, καὶ ὅσα ἕτερα τῶν ἀγαθῶν μυρία, τίς χα- F
 ρίζεται τοῖς ἀνθρώποις, ἢ μόνη γε ἡ τῆς ἱστορίας ἐξάπλωσις;
 διὰ τοι τοῦτο καὶ οὐ τούτους μᾶλλον ἡγάγησα τῶν σοφῶν, οὐδὲ
 τούτους ἐξήλωκα, οἳ κωμικοῖς τισι δράμασι καὶ σκηναῖς τραγι-

9. ἡ γὰρ W. 12. πεπράχσαν uterque cod. pro ἐπεπρ.

varietate, Deique gloriam noctes diesque perpetuo enarrare: terram ve-
 ro immutabilem illam mutationem, qua ab initio praedita fuit, constan-
 ter retinere, ac eundem ortum atque interitum posteris omnibus denun-
 ciare? Quamobrem si non maiori, pari certe admiratione cuiusvis cordati
 hominis digna est. Alioqui enim huius mundi opificium veluti mancum erat,
 quod e coeli machina affirmare ac persuadere nemo possit, olim aequae gene-
 ra hominum exstitisse, quotque illa fuerint, et quandiu duraverint, et quid
 in vita egerint, quaeque beneficia tum a Deo, tum a coelo, tum a terra,
 aliis atque aliis temporibus atque aetatibus acceperint. Historia autem
 non id modo praestat, sed etiam lectores suos alio quodam modo vates red-
 dit, quae futura sint, ex iis quae praeterierunt coniectantes. Iam, ut is qui
 in exigua et definita terrae parte habitat, orbis terrarum fines et extremi-
 tates, et peculiares gentium et locorum naturas, annorumque et temporum
 discrimina, quae diversae terrae partibus existunt, aliaque bona infinita no-
 rit: quis largitur hominibus, nisi una historiae explicatio? His igitur de
 causis hoc genus eruditos nec magnopere diligo, nec magnifacio, qui comi-
 cis et tragicis fabulis et laudationum blandimentis linguas occuparunt: sed

6

NICEPHORI GREGORAE

- καὶς καὶ θωπείαις ἐπιδεικτικαῖς τὴν ξαυτῶν κατηνάλωσαν γλῶσσαν, ἀλλ' ὅσοι τῶν ὄντων τὴν φύσιν, καθόσον σφίσιν ἐξῆν, ἀκριβύσαντες, καὶ ὅσοι τὰς ἱστορίας ἐκ τῶν καθ' ἕκαστα καὶ ἄλλοις εἰρημένων τε καὶ πεπραγμένων ἐς τε ἀνδρίαν ψυχῆς
- P. 3 βλέπόντων καὶ σύνεσιν, κόποις ἰδίοις ξυνειλοχότες, εἰς μεγίστην 5 ὠφέλειαν τοῖς ἐξῆς ἐκδεδώκασι. καὶ μέντοι καὶ οὗτος ὁ πρὸς ἐκείνους πόθος καὶ ζῆλος καὶ μὲν τὰ ἀκόλουθα πράττειν παρέπεισε, καὶ οὗτος αἷτιος ἐμοὶ τοῦ τοιοῦδε γέγονεν ἐγχειρήματος. ἐπεὶ δ' ὕπερ ὀφθαλμὸς τοῖς ζώοις, τοῦτο τῇ ἱστορίᾳ ἀλήθεια, προπορευομένην ἔχειν ταύτην ἐνταῦθα χρεὼν καὶ ἡμᾶς πρὸ παντὸς, 10 δυοῖν ἔνεκα· ἐνὸς μὲν, ἵνα μὴ, ὕπερ ὡς κανόνα καὶ στάθμην τοῖς ἱσομένοις προουθέμεθα προτιθέναι, τοῦτον στρεβλὸν καὶ νο-
- B. 3 οὔντα ἐς τὰ καίρια δειξώμεν· ἐτέρου δὲ, καὶ ἵνα μὴ πρόφασιν δώμεν τοῖς διασύρειν ἐξ ὀλίγων τὴν ὅλην πραγματείαν ἡμῶν βουλομένοις, καὶ ἐξελέγχειν ὡς οὐδὲν ὕγιες κεκτημένην ὅποῖον δὴ 15 τι καὶ τῶν ἐφ' ἡμῶν τινες ἐλλογίμων ἐπεπόνθεσαν. ἀπειρία γὰρ πραγμάτων πλείστη συνεζήκότες οἱ ἄνδρες, ἔπειτα οὕτωςί πως ἐς τὸ συγγράφειν ἐμβεβληκότες, ἔλαθον πολλοῖς τισι καταχρησάμενοι ψεύδεσι, καὶ οὕτως ἐς τὸ ἀχρεῖον τὴν αὐτῶν παρασύραντες
- C. 3 ἱστορίαν, ὡς καὶ πρόφασιν εὐλογον δεδοκέναι τῷ πολλῷ τὴν 20 σύνεσιν βασιλεῖ Ἀνδρονίκῳ τῷ Παλαιολόγῳ, σὺν οὐδενὶ κόσμῳ διασύρειν καὶ ἐξελέγχειν ταύτην ἐκ τῶν καθ' ἕκαστα· καὶ ταῦτα ἐπὶ τούτων τῶν ἀνδρῶν ἔτι παρόντων, ὧν δήπου ἐκείνοι τὰ
- V. 3 πλεῖστα κατεψεύσαντο. (B.) Καὶ ἵνα μὴ τῶν τοῦ βασιλέως δημιουργῶν, ἣν ἐπ' ἐμοῦ διεξῆλθεν, ἐν καιρῷ χρῆσμαι (φανείη 25

eos potius, qui aut naturam rerum pro virili sua indagarunt: aut historias dispersas, et aliorum dicta factaque ad animi fortitudinem ac prudentiam spectantia, suo labore collecta, ad maximam posteritatis utilitatem ediderunt. Quorum admiratio et aemulatio nos ad imitationem impulit, huiusque conatus mihi causa fuit. Quum autem id sit historiae veritas, quod animantibus oculis, hanc nos tanquam ducem in hoc opere sequi cum primis decet, duabus de causis: tum, ne ea res, quam veluti regulam et amussim posteris proponere statuimus, distorta et pernicioso morbo afflicta videatur: tum, ne ansam iis praebeamus, qui ex paucis totum scriptum nostrum cavillari, et, quasi nihil frugis in eo sit, traducere cupiunt: id quod nostra aetate eruditis quibusdam viris usu venit, qui quum in maxima rerum ignorantia vitam exegissent, atque ita ad historiam scribendam temere accessissent, multis eam mendaciis ex inscitia contaminarunt, et omni utilitate spoliarunt: causamque probabilem prudentissimo Imperatori Andronico Palaeologo eius liberius reprehendendae et singulatim coarguendae praebeuerunt, idque iis hominibus adhuc viventibus ac praesentibus, quos illi plurimis mendaciis infamarant. (H.) Atque ut Imperatoris oratione una, quam is audiente me habuit, opportuno tempore utar (quippe ad praesens iusti-

HISTORIAE BYZANTINAE I. 1.

7

γὰρ ἂν καὶ ἡμῖν εἰς τὴν παροῦσαν ἐγχείρησιν γρήσιμος)· „πολλὰ-
 5 δέναις δ' οἱ τὸν τρόπον τούτων μισήσουσιν· οἱ δὲ πρόθυμοι πρὸς
 τὸ λοιδορεῖν πάντα τινὰ ἀπαντῶσι καὶ γλῶτταν ἐκόντες ἀσκοῦσι
 πονηρὰν καὶ ἀταμίεον καὶ ὑβρίζουσιν καὶ ταῦτα μηδεμιᾶς
 πολλῆς προκειμένης προφάσεως, ἥ προβαλλομένη τι τῶν δι-
 10 καίων ἴσως ἐπέκκαυμα ἔσται πρὸς τοιαύτους ἀναφλέγον ὁρμῆς. Ε
 καὶ τούτων μᾶλλον ἐθαύμασα, τοὺς ὁπόσοι ψευδεῖς κατὰ βασι-
 λέων ὁμοῦ καὶ πατριάρχων βλασφημίας συρροῦνται καὶ ἀναισχύν-
 τως προσφέρουν τολμῶσι καὶ πάντων ἐθαύμασα μάλιστα, τοὺς
 ὅσοι γραφῇ παρατίθεσθαι τὰς οὕτω ψευδεῖς βλασφημίας αὐτῶν
 15 οὐκ ὀκνοῦσι. τὰς γὰρ ἀπὸ μόνης τῆς γλώττης προοιούσας λοι-
 δορίας αὐτοὶ λαβοῦσαι ἐς αἰθέρος ἀβύσσους διασκορπεῖν. αἱ
 δὲ γραφαὶ καὶ βίβλοις ἐντυπούμεναι μονιμώτερον καὶ τυραν- F
 νικώτερον κατὰ τῶν ὑβριζομένων τὸ κράτος ἐσχέκασιν, τὴν ἡγε-
 μονίαν τῆς γραφῆς λαμβανούσης καὶ διὰ μακροῦ πομπευούσης
 τοῦ χρόνου. οὐκ οἶδα δ' ὁπότερον οὐδ' ἔγω ῥαδίως ἐπιγινώ-
 20 σκειν οὗ χάριν ταῦτα ἐπείγονται δοῦν, καὶ τίνος ἕνεκα κέρδους
 ἐς τοιοῦτους κερήνους ἑαυτοὺς συνωθοῦσιν. εἴ τε γὰρ ιδιότητά
 τινα κακίας ἀποπίμπλαντες ἑαυτῶν ἐπὶ τὰς οὕτω ψευδεῖς βλα-
 σφημίας χωροῦσι, κακῶς τοῦτο δοῶσι καὶ λίαν αἰσχρῶς καὶ κα-
 τὰ τῆς ἑαυτῶν, ὥς εἰπεῖν, κεφαλῆς. στήλην τε γὰρ τῆς σφῶν

1. Wolfius interposito titulo (δημηγορία τοῦ βασιλέως Ἀνδρονίκου)
 sententiam abruptit, haeretque in voce ἕνα, quam ait esse ἀνὰ τα-
 πόδοτον. Vide eius notas. 23. καὶ alterum add. A.

tutum videri possit accommodata), „Saepe” inquit „mecum ipse miratus
 sum, qui fieret, cum plerisque mortalium quietam et tranquillam prorsus
 agere vitam liceret, ac plurimos habere quibus admirationi essent, nullos
 vero penitus inimicos: ut ipsi ad quosvis proscindendos propensi, linguas
 improbas, futiles et contumeliosas ultro exacerarent: idque nulla saepe oc-
 casione data, quae ad huiusmodi maledicentiam iure illos incenderet. Illos
 vero magis etiam sum miratus, qui Imperatores simul et Patriarchas falsis
 maledictis incessere, ac impudenter proscindere audent. Sed hi admira-
 tionem omnium maxima me affecerunt, qui tam falsa maledicta sua mandare
 litteris non dubitarunt. Nam convitia, quae lingua proferuntur, statim
 aura dissipat: quae vero scribuntur et libris imprimuntur, diutius et gra-
 vius eos quos laesere iniuria premunt: scriptura auctoritatem nacta, et
 longo tempore ostentata. Ignoro autem quo consilio, nec scio qua gratia
 haec facere studeant, aut cuius lucris spe in talia praecipitia incurrant. Si-
 ve enim, ut singularem suam improbitatem expleant, adeo falsa maledicta
 congerunt, male faciunt ac turpiter admodum, suoque, quod aiunt, ca-
 piti nocent. Nam improbitatis suae monumentum produnt posteris, quod

P. 4 κακίας τῷ χρόνῳ παρέχουσιν, ὅτι ἔξδὸν ἐκ τοῦ λέγειν εὐφημία καὶ
 πρεσβεύειν ἀλήθειαν, γνωρίζεσθαι τοῖς ἀκούουσιν· οἱ δ' ἐκ τοῦ
 πλύνειν ἀμάξαις ὕβρεων τοὺς μηδὲν ἀδικήσαντας, δημοσιεύειν εἰ-
 λοντο ἑαυτοὺς, παραπλησίως ὥσπερ ἂν εἴ τις, ἔξδὸν ἡπειρώτης
 εἶναι, καὶ βίον ἐπικερδέστερον καὶ ἀκίνδυνον ζῆν, ὅδ' ἐς Ἀτλαν-5
 τικοῦ πελάγους χεიმῶνας καὶ κλύδωνας φέρων ἐμβέβληκεν ἑαυ-
 τόν. τὸ δὲ καὶ κακῶν ἀρχέτυπα τοῖς ἐφεξῆς εἰς μίμησιν προτι-
 θέναι τὰ γράμματα, καὶ εἰκῇ καθιστῆν ἑαυτοὺς αἰτίους τῆς ἐκεί-
 νων ἀπωλείας, τοῦτο δὲ ποίων κρημνῶν οὐκ ἐπ' αἴσιον, δίδυμα
 καὶ τριπλᾶ προτεῖνον τὰ γκλήματα; ἡ γὰρ ὡς ἀήθη ταῖς πολυ-10
 τείαις καὶ νόθα ἐλαύνειν ὡς πορῶτάτω καὶ ἀποτρέπεσθαι ἔμελ-
 λον, δεδιότες οἷς τὰ τοιαῦτα πρόχειρον λοιδορεῖν, καὶ τῶν πό-
 λεων ἔξωθεῖν, ὡς πρὶν τῶν δικαστικῶν Ἀθηναῖοι πινάκων τοὺς
 ὅσοι παρ' ἐγγραπτοὶ καὶ τῆς σφῶν πολιτείας ἀνάξιοι· ταῦτα ἀσμέ-
 νως ἤδη δέξαιτ' ἂν πράττειν αὐτοὶ, ὡς καὶ ἄλλοις ἤδη πεπρα-15
 γμμένα καὶ δεδογμένα, καὶ τῶν ὄρων ὄντα τῆς συνθηθείας ἐντός.
 φιλοῦσι γὰρ ὡς τὰ πολλὰ τῶν ἀνθρώπων οἱ τοῖς οἰοισθηποτοῦν
 ἀτοπήμασιν ἀλισκόμενοι, ἐς ἀρχαιοτέρας εἰκόνας ἀνάγειν τὴν
 μίμησιν, ἢν' ἐκείθεν ὡς ἐξ ὀρητηρίου κατατρέχουσιν, εἴ τινές
 ποτ' ἤρ' εἶεν οἱ πρὸς ἐλέγχους ἀποδύομενοι. εἴτ' οὖν διὰ τοῦ-20
 το λοιδοροῦσι καὶ ψεύδονται, οὕτωςί πως ἐκατέρωθεν ἁμαρτάνου-
 σιν· εἴτ' αὖ διαμονῆς ἕνεκα τῆς αὐτῶν συγγραφῆς, καὶ οὕ-
 τω πόρῳ θέουσι τοῦ σκοποῦ, τὰς κρηπίδας τῶν αἰτιῶν οὐ πάνυ
 D τοι σφύδρα ὑποτιθέμενοι ἀσφαλεῖς. αὐτοὶ μὲν γὰρ ἴσως εἰδότες

9. ἀντάξιον A.

11. ὥφειλον A.

16. ὄντα om. A.

cum bene dicendo et celebranda veritate innotescere auditoribus licuisset, plaustris convitiurum in innocentes effundendis semet ipsos traducere publice maluerunt: haud secus ac si is, cui liceret in terra continente beate secureque vivere, in Atlantici maris tempestates ac fluctus ultro se coniceret. Scelerum porro exempla scriptis suis proponere posteris, et interitus eorum sponte reum fieri, id vero quae praecipitia non meretur, cum duplicibus aut triplicibus criminibus sese obstringant? Quas enim res ut insolitas civitatibus et improbatas quam longissime exterminaturi et abominaturi erant, eorum metu quibus et insectari et urbibus eas exigere promptum esset, quemadmodum olim Athenis ex albo iudicum debebant per fraudem inscriptos et republica indignos: has iam cupide amplectentur, ut et ab aliis ante factas ac probatas, et a consuetudine non abhorrentes. Solent enim homines quorumvis criminum rei, suam imitationem ad exempla veterum referre, ut causam habeant invehendi in eos, qui illa arguere instituerint. Sive igitur hac de causa ita convitiantur et mentiuntur, utroque peccant: sive ob diuturnitatem scriptorum suorum, etiam sic procul a scopo aberrant, infirmis criminationum suarum iactis fundamentis. Sciunt illi quidem forsitan, vulgi aures insectatione aliorum quam collaudatione

HISTORIAE BYZANTINAE I. 1.

9

τὰς τῶν πολλῶν ἀκοῦς, ταῖς τῶν ἄλλων ὕβρεσι μᾶλλον χαιρού-
 σαις ἢ τοῖς ἐπαίνοις, καὶ ὥς πολλῶ γε ἥδιον οἱ πολλοὶ τὰς ὀντι-
 νωνοῦν διεξέλθουεν ὕβρεις ἢ τὰ γυμνά, κἄν τὰς μὲν ψεύδη μακρὰ
 καπηλεύωσι, τὰ δὲ φῶς ἀληθείας ἔχῃ προπορευόμενον, οὕτω τὴν
 5 ἱστορίαν αὐτῶν διατίθενται, ἵν' ἐς μακροὺς δῆθεν τοὺς χρόνους
 χαιρόντες διεξίοιεν αὐτὴν οἱ τὸν αἰῶνα κατὰ διαδοχὴν ἀμείβοντες
 ἄνθρωποι καὶ οὔτε δίκης ἐπόπτην πρὸ ὁμμάτων διανοίας λαμ- Ε
 βάνουσιν, οὔτ' αἰδῶ τῶν καλῶς καὶ δικαίως κρίνειν εἰδότων ἄν- V 4
 δρῶν. τοῦτο δ' οὐ τοσοῦτον οὐδ' λοιδοροῦσι λυμνιεται, ἢ αὐ-
 10 τοῖς γε δὴ τοὺς ὑβρίζοντας, εἴπερ ἄνθρωποι μὲν σωφρονοῦντες
 ἀτόπους ὑπονοίας κατ' ἐκείνων ταῖς ψυχαῖς ἐμφυτεύσαντες, μυ-
 ρίοις βριθούσας ὀνειδέσιν, ἐν κακοῖς αὐτῶν ἔσαι ἐμεμῆσονται·
 θεὸς δ' ὁ τῆς δίκης προστάτης δαψιλεστέρα ἀποτοῖς τιμειέσει
 τῆς γλώττης τὴν κόλασιν. οὐ μὲν ἀλλ' ἔσθ' ὅτε καὶ δι' ἁμαθίαν
 15 τοῦ βελτίονος καὶ ἀπειρίαν πραγμάτων ἔπερ ὀνονοῦν ἡκηκόει- Ε
 σαν, πρὶν βασανίσαι, εἰ τὰ μὲν τῶν εἰκότων τάδ' ἥκιστα, καὶ
 τὰ μὲν ἔοικεν ἀληθείας οἰκοῖς ἐνδαιτυῖσθαι, τάδ' ὑπερόριον ἀλη-
 θείας τείνουσι γλῶσσαν, οὕτω ταῦτ' ἐφαπλοῦσι ταῖς ἐαυτῶν
 συγγραφαῖς καὶ τῷ χρόνῳ, αἰτιώμενοί τε τὰ ἀνάττια, καὶ φά-
 20 σκοντες ἢ μήτ' ἐγένοντο, μήτε γενέσθαι τῶν δυνατῶν ἦν· οἷας
 τοῦ Πλάτωνος τὰς ἰδέας ἀκούομεν, καὶ ὅσοι τοὺς τραγελάφους
 ἐκ τῶν τῆς Ἰνδίας τεράτων ἐς τὰς τῆς Ἀσίας διαβιβάζουσιν ἀκοῦς, P. 5
 ἐκ μὴ ὄντων αὐθις μὴ ὄντα καθιστῶντες, ἵνα μᾶλλον ἐκπλήττω-
 σι τοὺς ἀκούοντας. διὰ ταῦτα τοίνυν ἐλέγξω ἔρχομαι τὰ τοιαῦ-

1. Verba ταῖς τῶν ἄλλων om. A. 10. μὲν add. A. 15. ἔπερ
 A. et W., ἢ παρ' B.

magis delectari, ac iniurias quam recte facta libentius legi, quamvis illas
 prolixa mendacia venditent, haec vero lucem veritatis praeviam habeant:
 eoque sic historias suas componunt, ut ii qui multis saeculis post futuri sunt,
 eas longissimo tempore cum voluptate legant. Nec in hoc vel iustitiae
 praesidem animis intuentur, vel aequa et recta iudicia bonorum virorum
 reverentur. Quae res non adeo illis obest quos vituperant, quam ipsis ob-
 trectoribus, quod et homines cordati malis suspicionibus adversus illos
 conceptis, quae mille probris scatent, eos inter improbos perpetuo nume-
 rabunt: et Deus iustitiae praeses linguas eorum gravioribus poenis perse-
 quetur. Atque etiam interdum ex ignorance veri, et imperitia rerum,
 quae a quovis audierint, priusquam expendant, sintne probabilia et veritati
 consentanea, an vero absurda, et ab ea prorsus abhorreant, sic illa char-
 tīs illinunt, ac memoriae mandant, eaque crimina obiciunt quae nulla sunt,
 et ea dicunt, quae neque facta sunt, neque omnino fieri possunt: quale
 esse Platonis ideas accepimus, et tragelaphos ex Indicis monstis in Asia
 narrari ab iis qui figmenta figmentis cumulant, ut maiorem in animis audi-
 torum admirationem excitent. Quapropter huiusmodi vitia scriptorum no-

10

NICEPHORI GREGORAE

τα, καθύοσον οὖν τε, τῶν ἐφ' ἡμῶν συγγραφέων. ἄνθρωποι γὰρ οὔτε δραστήριοι τινες τὴν φύσιν, οὔτε πολιτικοῖς τισι πράγμασι συμμίζαντες, ἵνα τινὰ καὶ πρακτικὸν ὀφθαλμὸν ἐκεί-
θιν ἑαυτοῖς παρᾶσχαιεν, καὶ κρίσιν ἐμπειρίᾳ πεπορισμένην, ὅφ'
ἦς ὁρῶμεν πολλοὺς καὶ τῶν πάνυ νωθροτάτην εἰλοχότων τὴν φύ- 5
B σιν ὑφνπνιζομένους, ὡς εἰπεῖν, καὶ ἀνεγειρομένους ὅψέ ποτε, καὶ
ἐς ἀστειότητα μετενηνεγμένους, καὶ κείνοις ἥδη ἐγκρινομένους, οἷς
βουλὴ καὶ κρίσις ἀνῆπτει πραγμάτων, καὶ οἱ γλῶσσαν ἐξήσκη-
σαν ἐκ τῆς τῶν ἄλλων συνδιαιτήσεως, τοῖς προτιθεμένοις πολι-
τικοῖς ζητήμασιν ἐν καιρῷ γινομένην· ἀλλὰ λόγοις, καὶ τούτοις 10
πλημμελῶς, ἐξέτι νέου δεδωκότες καὶ μόνη τῇ τούτων σχολῇ καὶ
τριβῇ τοὺς μακροὺς παραλλάξαντες ἡλίους, οὕτω κωφοὶ τῶν ἀεὶ
C γιγνομένων, τὸν ἅπαντα διεμέτρησαν βίον. εἰ δὲ μηδὲ τούτοις
οὕτως πῶς ἐδίδουν, οὐδὲν μέγα τὸ ἐκείνων ὑπῆρχεν ἀντάλλαγμα·
οὕτω σκότει καὶ γωνία μύλα προσήκοντες οἱ ἄνθρωποι οὐκ εὐ- 15
φρῶς οὐδ' εὐρύθμως ἐς τὴν τῶν λόγων ἐβάδισαν ὕσκησιν. πᾶσα
γὰρ ἐπιστήμη καὶ τέχνη καθάπερ θεμελίῳ καὶ βάσει τῇ φύσει
τὴν ἑαυτῆς συντέλειαν ἐποικοδομεῖ. ἂν γοῦν ἡ φύσις ὑγαίνουσα
D ἦ, μέγα πρὸς κατόρθωσιν γίνεται τῆς ἐπιστήμης ἐφόδιον· καθά-
περ καὶ σίδηρος καὶ χαλκὸς ῥαδίως ὑπέικων τῷ χαλκοτύπῳ. ἂν 20
δ' ὁ τῆς φύσεως ἀσθενῶς ἔχη θεμέλιος, κάκιστος ἐπίκουρος τοῖς
τῆς ἐπιστήμης οἰκοδομήμασι γίνεται, καὶ ἴν' εἴπω πλημμελὴς καὶ
ἐπίβουλος σύμμαχος. ὥς νῦν γε καὶ οἱ χρηστοὶ οὗτοι νωθρόν ὡς

2. γὰρ add. A. 11. Ante δεδωκότες Wolfius excidisse putat ἐαν-
τοῦς. Sed hic et v. 14. pronomen subaudiendum esse recte Boivinus
in annot. monet.

strae aetatis, quoad potero, coarguam: qui nec acribus ingeniis praediti, nec in republica versati sunt, unde iudicium gerendarum rerum peterent, usu et experientia partum: qua multas etiam segnes naturas velut e somno tandem excitari videmus et urbaniores reddi, ut inter eos numerentur qui prudentia pollent, et aliorum consuetudine linguas excoluerunt, id quod fit civilibus quaestionibus pro tempore propositis. Sed quia studiis litterarum, et iis quidem perperam iam inde ab adolescentia sese dedere et in earum otio unicoque usu longos dies consumpsere, ideo surdis auribus res quolibet tempore gestas praeterverti, omnem aetatem exegerunt. Verum etsi litteris totos sese in hunc modum non dedissent, ne sic quidem illi magno aestimati fuissent. Usque adeo tenebris et angulis digni illi homines, nullo ingenio, nulla dexteritate, ad eloquentiae exercitationem sese contulerunt. Omnis enim scientiae et artis perfectio, tanquam fundamento et basi, natura innititur. Quae sana si fuerit, magnum est ad scientiam percipiendam adiumentum: veluti ferrum et aes, quod fabro facile cedit. At idem fundamentum, si infirmum fuerit, pessimus est doctrinae adiutor, sociusque, ut ita dicam, noxius et infidus. Id quod bonis istis viris accidit,